

Pam. Tow. Tatrzańskiego, 1898, s. 49; 1899, s. 44; 1900, s. 67; 1901, s. 68; 1902, s. LXXIV; 1903, s. 62; 1904, s. LXXIV; 1905, s. XLV; 1906, s. 20; 1907, s. 33; 1908, s. XXXVI; 1909, s. XXXVII; 1910, s. 36. – *Księga adresowa Królestwa Pol. na r. 1904*, pod red. Rolbieckiego J., W. [1903], s. 130; ... *na r. 1905*, W. [1904], s. 130; ... *na r. 1910*, W. [1909], s. 122. – *Spraw. VI za r. 1905 Tow. Dobroczynności dla Chrześcijan m. Częstochowy*, Dz. Częstochowski, 1906 nr 79, s. 3. – *Il. przew. po Częstochowie*, W. [1909], s. 76. – Jaśkiewicz A., *Kości. pokartuski w Gidlach powiat radomszczański*, Roczn. Muz. w Częstochowie, II, 1966, s. 249. – Borowik M., *Wykaz zabytków nieruchomych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Gidle*, 24 IV 2019, Biul. Informacji Publicznej. Gmina Gidle (online). – *Encyklopedia Częstochowy*, [hasło] *Przedsiębiorstwo Budowlane „Topór”*, Muz. Częstochowskie 2023, <https://encyklopedia.czystochowa.pl/hasla/przedsiębiorstwo-budowlane-topor>.

AP Łódź, zespół Rząd Gubernialny Piotrkowski, sygn. 39/1/0/4/652; 39/1/0/4/2856; 39/1/0/4/6243; 39/1/0/4/14789; 39/1/0/4/14258 (dokumenty dot. przebudów domu w Częstochowie wg proj. S.). – IS PAN, materiały Słownika art. pol., list księdza Stanisława Straża z par. Narodzenia NMP w Brudzowicach (14 IX 2023), list księdza Daniela Buni z par. św. Macieja Apostoła w Siewierzu (14 IX 2023), informacje o archiwaliach od Edwarda Soltysika z Siewierza; strona internetowa geneteka.genealodzy.pl (informacja o akcie ur. Antoniego Sławety oraz aktach zgonu dzieci S. w Częstochowie: w 1895 i 13 V 1897); notatka ze strony Fundacji Hereditas: Zabytki regionu w obiektywie wolontariuszy. Pałac sekcyjny w Gidlach, <https://fundacja-hereditas.pl/zabytkiregionu/projekt/463> (dostęp 16.12.2021).

K.A. Kesling

Sławeta Edward, malarz (?), ur. 1886 Częstochowa, uczył się w Krakowie – w gimnazjum (4 klasy) i w Szkole Przemysłowej, a w l. 1908-12 studiował w tamtejszej ASP w pracowni Leona Wyczółkowskiego; w I półr. 1909/10 otrzymał nagrodę za akt. Mieszkał wówczas (na pewno w maju 1909) przy ul. Wiślniej 12. Jego adres w Częstochowie przed rozpoczęciem studiów (ul. Mikołajewska 12) pokrywa się z adresem domu należącego do Antoniego Sławety (zob.), co – oprócz nazwiska – potwierdza, że był z nim spokrewniony.

Dziewiętnaste spraw. c.k. Państw. Szkoły Przemysłowej w Krakowie ogłoszone z końcem r. szkolnego 1906/7,

Kr. 1907, s. 63; *Dwudzieste ...*, Kr. 1908, s. 61; *Dwudzieste pierwsze ...*, Kr. 1909, s. 60. – Materiały ASP Kraków, 2, s. 393-394.

Arch. ASP w Krakowie, kwestionariusz osobowy kandydata do c.k. ASP w Krakowie. – IS PAN, materiały Słownika art. pol., list od Joanny Grabowskiej (15 VIII 2022).

K.A. Kesling

Sławik Ignacy, malarz. Znane są jego autorstwa 2 portrety; pierwszy, Andrzeja Wapińskiego w stroju pol., ol., oznaczony na odwrocie „Andrzej de Pielak / Wapiński / Umarł dnia 23^{cim} / Maja 1807, R^w”, z napisem na blejtramie u dołu: „Igna: Sławik Pinxit Jaroslav ... ds. [?] Junij [1]807” (Muz. w Jarosławiu Kamienica Orsettich; obraz został przekazany do muz. jako depozyt cerkwi w Jarosławiu, w której pochowany został portretowany, a fundatorami byli jego przodkowie); drugi portret przedstawia zapewne Franciszka II (I) Habsburga (Franza II. Josepha Karla), ol., z inskrypcją na odwrocie: „Zoll Inspectorats Eigenthum 1830 Pinx Ign. Sławik” (MN Przemysł). Artysta nawiązywał w swoich pracach do tradycji portretu sarmackiego.

Być może S. pozostawał w relacji pokrewieństwa z Józefem Sławikiem, który był poprzednikiem Andrzeja Wapińskiego na urzędzie wiceburmistrza Jarosławia (pełniącego urząd 1769-72) oraz jego następcą jako burmistrza tego miasta (po 1780).

IS PAN, materiały Słownika art. pol., listy Elżbiety Figieli, Gł. Inwentaryzatora MN Ziemi Przemyskiej w Przemyśle, z 30 III 2023 i 3 IV t.r., oraz Marcina Burghardta, Kierownika Działu Zb. i Badań w Muz. w Jarosławiu Kamienica Orsettich, z 5 IV 2023.

Andrzej Wapiński, Wikipedia, https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Wapi%C5%84ski (dostęp 25.04.2023).

U. Makowska

Sławińska Maria, malarka. W 1919 na salonie w warsz. TZSP wystawiła obrazy: *Winna łóża* oraz *Oliwka*; mieszkała wówczas w Warszawie. W 1927 brała udział w Wystawie okrężnej (Białystok, Wołkowysk, Grodno, Wilno, Nowoświęciany, Lida, Mołodeczno, Królewsczyzna, Pińsk, Nowogródek, Stołpce, Łuminiec, Równe, Łuck,

Włodzimierz Wołyński, Baranowicze, Kowel, Chełm, Brześć, Czeremcha).

MNW – *Droga wiejska*, sygn.: „M. Sławińska”, przed 1942, *Nad stawem*, oba ol.

Salon doroczny, TZSP, W. 1919. – Sztuki Piękne, III, 1926/27 nr 10-11, s. 423. – Kur. warsz., 1927 nr 201, s. 6.

IS PAN, materiały Słownika art. pol., notatka z rozmowy z Anną Manicką z MNW, 25 VI 2020.

M. Kasa

Sławiński Gabriel, malarz, aktywny na terenie d. woj. ruskiego, bełskiego i brzeskolitewskiego, ur. 1731 lub 1732, zm. 3 XI 1805 Janów Ordynacki (obecnie Lubelski, powstały na części gruntów dawnej wsi Biała; dziś jej część to Biała Pierwsza i Biała Druga); nie był chrzczony w bialskiej parafii rzymskokatolickiej (por. *Liber baptisatorum parochiae Bialensis...*, 1726-46). Wg *Liber mortuorum* (1800-16) tej par. „Gabriel Sławiński ... Pictor” zmarł nagle („morte repentina”) w wieku 73 l. jako katolik; obrządku nie sprecyzowano (religię określano poprzez wstawienie znacznika wyboru przy jednej z dwóch opcji: „Catholica” lub „Acatolica”). Zapisanie aktu zgonu S. w rzymskokatolickiej metryce nie rozstrzyga o jego przynależności obrządkowej w chwili chrztu, a także o jego wychowaniu i zachowaniach religijnych (w XVIII w. na ziemiach polskich Rzeczypospolitej, mimo formalnego istnienia rozdziału obu obrządków, wśród szlachty częste były małżeństwa mieszane, podwójne obchodzenie świąt i praktyki religijne odbywane równocześnie w kośc. rzymskokatolickich i cerkwiach unickich). „Gabriel Sławiński” – nieraz z dookreśleniem „Generosus Dominus” (szlachetnie urodzony pan) – kilkakrotnie wymieniony jest w roli ojca chrzestnego w metrykach kościoła w Żółkiewce (10 III 1778, 12 V 1778, 3 VIII 1779, 24 IV 1782, 26 I 1784, 13 II 1785, 15 IV 1788, 16 III 1789) w czasie powstawania tamtejszych obrazów ołtarzowych (zasadnicza część z nich do 1785; uzupełnienia przed 1793). Zmienność miejsc przebywania S. w dobrach żółkiewskich sugeruje tymczasowość pobytów: S. miał pochodzić „de Aula Vulcensi” („de Aula Vulcensi” (z dworu fundatorów kośc. Stamierowskich w Woli vel Wólce Żółkiewskiej), „de Aula media Żółkiewiensi” (z drugiego dworu Stamierowskich, może w Średniej Wsi k. Żółkiewki), a także „de Oppido Żółkiewka” (z miasta Żół-

kiewki), a wreszcie „de Domo Plebanali” (z domu plebańskiego).

S. zmarł w domu o nr konskrypcyjnym 1, który – wg instrukcji w bialskiej księdze zgonów (1797-1805) – mógł być jego własnym, ale równie dobrze mógł stanowić jedynie miejsce tymczasowego pobytu i śmierci artysty (nr konskrypcyjne nadawano chronologicznie, zatem mowa o pierwszej spisanej w Janowie Ordynackim nieruchomości).

Nie zachowały się żadne źródła dotyczące jego edukacji artyst. i skape na temat biografii. Formuła „Ja największy grzesznik...”, powtarzająca się w napisach ekspiacyjnych na dziełach S., wskazuje, że on sam mógł być jej autorem, a zatem, posługiwał się językiem ruskim i pol. wzbogaconym obiegowymi zwrotami łacińskimi. Pracował przy dekoracji zarówno świątyni unickich, jak i rzymskokatolickich.

Najwcześniejszymi znanymi dziełami S. są prace w 2 cerkwiach unickich: w pierwszej, Wniebowzięcia NMP w Klesztowie k. Chełma, dzięki funduszom kołatora Łukasza Węgłęńskiego (mylnie: Węglińskiego), pokrył malowidłami ściany i sklepienia nawy i kruchty, a może też sklepienie zakrystii (dziś przemalowane), sygn.: „[A].D. 1772 d[...] 8bris.v s / [G]abriel Sławinski [mp]” (wskutek błędnej rekonstrukcji w 1994 podpis znajdujący się w nawie nad wyjściem ma nieco inne brzmienie), a także wykonał ikony ołtarzowe *Św. Łukasza Ewangelisty* i *Komunii św. Onufrego*, ol. płótno, oraz, być może, *Ukrzyżowania* i *Trójcy Św.*, niezachowane (wszystkie ok. 1772); do drugiej cerkwi, obecnie nieistniejącej, *Św. Mikity Męczennika* na przedmieściu Zamłynie w Tyszowcach k. Hrubieszowa namalował ikonę *Św. Mikołaja*, ol.? drewno, z rozbudowaną cyryliczną inskrypcją zawierającą imię i nazwisko S. oraz datę 31 X 1774 (obecnie MN im. A. Szeptyckiego, Lwów), jak również ikony *Apostołów*, *Proroków* i *Deesis* z górnych rzędów ikonostasu, ok. 1774, niezachowane (wszystkie sfinansowane przez parocha Antoniego Suplikiewicza i parafian, braci Damiana i Jerzego Lewczuków). Z fundacji kołatorskiego małżeństwa, Tomasza Stamierowskiego i Franciszki z Ostrowskich, powstała dekoracja nowo wzniesionego kośc. *Św. Wawrzyńca* w Żółkiewce k. Krasnegostawu, gdzie S. wykonał malowidła na ścianach i sklepieniach prezbiterium, nawy, kruchty i zakrystii, sygn.: „... Gabryel Sławiński...R: P. 1776 dn: 31. Sierp. m.pp.”, ponadto obraz ołtarzowy